

Sota el sol mexicà

Patrice Pavis, en el seu imprescindible *Diccionari*, defineix el teatre documental com el que «només utilitza documents i fonts autèntiques com a text, seleccionats i muntats en funció de la tesi sociopolítica del dramaturg». Peter Weis n'emfasitza l'aspecte artístic i assenyala que el seu objectiu principal és elucidar la realitat fins a l'últim detall.

Provinent del teatre polític de Piscator, aquest corrent va viure el seu moment àlgid durant la dècada dels 60, i els 90 va experimentar una nova revifada a Alemanya arran de la caiguda del mur, fet que segons el dramaturg i director Roland Brus va permetre qüestionar la fins aleshores estancada societat alemanya. Aquest neoteatre documental –que Brus descriu com «la possibilitat de veure, sentir i conèixer altres realitats»– amplia el concepte original –ja no es limita a l'àmbit sociopolític i s'obre a altres temes d'interès, com ara l'ecologia–, les fronteres físiques –ja que l'espai natural també pot esdevenir espai escènic– i les possibilitats tècniques –gràcies a l'ús de les noves tecnologies.

Es comprèn, doncs, que els països o societats més convulsos i amb més inquietuds hagin estat o siguin els que més s'hi hagin interessat. Argentina i Mèxic en són dos bons exemples actuals.

El mes d'octubre passat, La Planeta va acollir *El rumor del incendio*, un muntatge creat, dirigit i interpretat per tres joves mexicans –Francisco Barreiro, Luisa Pardo i Gabino Rodríguez– compromesos amb la realitat sociopolítica del seu país i disposats a lluitar pa-

cíficament contra l'amnèsia, la inanitat i l'alienació de la seva societat en particular i de la de tots en general.

L'espectacle –una mena de documental teatralitzat sobre el Mèxic dels anys 60 i 70, en què la injustícia i la desigualtat van originar una mobilització generalitzada d'universitaris i el naixement d'un bon grapat de guerrilles– es construeix a partir d'un personatge baula que fa de fil conductor: Margarita Urías Hermosillo, mestra, historiadora i activista de la causa revolucionària fins que va ser detinguda, torturada i empresonada durant cinc anys. A partir d'aquesta figura i amb l'ajut de diferents testimonis i documents descobrim a fons i en detall els principals protagonistes d'uns fets que la majoria de nosaltres coneixíem per sobre o desconexíem del tot.

Dramatúrgicament, el muntatge és més aviat feble i peca d'un excés d'informació –cartes, fotografies, citacions, gravacions...– que l'afeixuga i allargassa innecessàriament, però enamora el punt naïf i sincer dels seus intèrprets, orgullosos de l'actitud adoptada per bona part de la generació que els va precedir i dolguts de la manca d'ideals i de capacitat de lluita de la seva. Va ser entenedor escoltar les paraules emocionades de l'actriu agraint la invitació del Temporada Alta i el nostre interès a escoltar el tràgic bocí històric d'un país que ens és tan llunyà i proper alhora.

Lagartijas Tiradas al Sol

Així s'anomena aquest col·lectiu d'artistes convençut que l'avui és un procés que ni comença ni acaba ara, de manera que investigar, saber i fer conèixer és essencial per entendre i reconduir el moment que ens ha tocat viure. Aquesta és la base del seu projecte *La rebeldía*, que, a través de tres branques –teatre (*El rumor del incendio*), un bloc (*El rumor del oleaje*) i un llibre (*El rumor del momento*)–, investiga, reflexiona i debat sobre una realitat concreta amb la intenció de fer renèixer l'esperança d'un món millor.

